

Češi a Vánoce

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2006, v06-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. 12. – 11. 12. 2006</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1119</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.53, PO.56</i>
<i>Počet respondentů s volebním právem:</i>	<i>1025</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>22. prosince 2006</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Markéta Škodová</i>

Do prosincového šetření jsme zařadili také otázky, které se zabývaly vztahem respondentů k Vánocům: naši tazatelé jim předložili několik výroků a zeptali se jich, zda s nimi souhlasí, nebo naopak nesouhlasí¹. Z šetření vyplynulo, že tři

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám několik výroků. U každého z nich se prosím rozhodněte; zda s ním souhlasíte nebo ne. a) Vánoce pro mne představují významné duchovní období. b) O Vánocích se cítím osaměle. c) Vánoce jsou pro mne především rodinné svátky. d) O Vánocích si připomínám narození Ježíše Krista. e) Přípravy na Vánoce jsou pro mne velmi stresující. f) V čase adventu a o Vánocích přispívám na charitu. g) O Vánocích obdarovávám své blízké. h) Na Štědrý den půjdu na půlnoční mši. i) Dodržuji alespoň některé zvyky a tradice spjaté s Vánocemi. j) Mám obavu z toho, kolik mne budou letošní Vánoce stát peněz. k) Na Vánoce se těším.“ Možnosti odpovědí: rozhodně souhlasí, spíše souhlasí, spíše nesouhlasí, rozhodně nesouhlasí, neví.

čtvrtiny Čechů se na Vánoce těší, opačný pocit má pouze každý desátý. Téměř všichni dotázaní v tomto období obdarovávají své blízké, pro nikoho dárky nemají jen 3 procenta lidí. Pro 94 % respondentů jsou Vánoce především rodinnými svátky, 85 % oslovených dodržuje alespoň nějaké zvyky a tradice. Mírně nadpoloviční většina lidí souhlasí s výrokem, že Vánoce jsou významné duchovní období (56 %) a že si během nich připomíná narození Ježíše Krista (54 %). O Štědrém dnu vyrazí na půlnoční mši dle svého tvrzení třetina respondentů, 64 % se do kostela nechystá.

Téměř pětina oslovených (17 %) se o Vánocích cítí osaměle. V pocitu obavy, kolik je letošní Vánoce budou stát, se respondenti rozdělili téměř na ideální poloviny – zatímco první polovina lidí tuto obavu deklamovala, druhá polovina ji nesdílí. S výrokem, že přípravy na Vánoce jsou velmi stresující, se ztotožnila třetina dotázaných, 69 % s ním vyjádřilo nesouhlas. Více než polovina oslovených (56 %) v čase adventu a o Vánocích nepřispívá na charitu, pro dvě pětiny je oproti tomu toto období časem, kdy na charitu přispívají. Podrobný přehled výsledků nabízí tabulka č. 1.

Tab. 1: Souhlas s výroky, které se týkají Vánoc (v %)

	rozhodně souhlasí	spíše souhlasí	spíše nesouhlasí	rozhodně nesouhlasí	neví	ano/ne
Vánoce pro mne představují významné duchovní období.	20	36	32	10	2	56/42
O Vánocích se cítím osaměle.	4	13	31	51	1	17/82
Vánoce jsou pro mne především rodinné svátky.	59	35	4	1	1	94/5
O Vánocích si připomínám narození Ježíše Krista.	22	32	25	18	3	54/43
Přípravy na Vánoce jsou pro mne velmi stresující.	6	24	44	25	1	30/69
V čase adventu a o Vánocích přispívám na charitu.	9	32	34	22	3	41/56
O Vánocích obdarovávám své blízké.	69	28	2	1	0	97/3
Na Štědrý den půjdu na půlnoční mši.	12	16	26	38	8	28/64
Dodržuji alespoň některé zvyky a tradice spjaté s Vánoce.	33	52	10	4	1	85/14
Mám obavu z toho, kolik mne budou letošní Vánoce stát peněz.	14	33	33	18	2	47/51
Na Vánoce se těším.	47	39	8	3	3	86/11

Třídění druhého stupně ukázalo, že Vánoce více „prožívají“ české ženy než muži – statisticky významně častěji totiž „rozhodně souhlasily“ se všemi uvedenými výroky s výjimkou jediného („O Vánocích se cítím osaměle“).

Vánoce jako připomenutí si narození Ježíše Krista vnímají nejvíce lidé římskokatolického vyznání, kteří také častěji než nevěřící přispívají v době adventu a Vánoc na charitu a dodržují různé tradice a zvyky.

Osaměle se o Vánocích cítí nejčastěji šedesátiletí a starší, kteří současně častěji než respondenti z jiných věkových kategorií uváděli, že se na Vánoce netěší. Pro oslovené ve věku 15-29 let Vánoce nejsou stresující, ale ani nepředstavují významné duchovní období, nejmladší ze vzorku populace zároveň nejčastěji uváděli, že v tomto období nepřispívají na charitu ani si nepřipomínají narození Ježíše Krista.

O Vánocích se cítí osaměle také dotázaní, kteří označili svoji životní úroveň jako špatnou, pro které je zároveň toto období rozhodně stresující a oproti respondentům s deklamovanou dobrou životní úrovní se na Vánoce netěší a zároveň mají obavy z jejich nákladnosti.

A kdo v Čechách nosí vánoční dárky? Ve většině domácností je to Ježíšek²; alespoň to uvedlo 92 % respondentů. Pro 5 % populace je „dárkonosičem“ někdo jiný (například rodiče, babička apod.) – viz tabulku 2.

Tab. 2: Kdo nosí vánoční dárky (v %)

Ježíšek	92,4
Děda Mráz	0,2
Santa Claus	0,3
někdo jiný	5,5
neví	1,6

² Znění otázky: „A o kom se u Vás doma říká, že nosí vánoční dárky? Ježíšek, Děda Mráz, Santa Claus, nebo někdo jiný? Uvedte kdo.“